

23.3.2015

Žabe na cestišču: Kaj imata skupnega Javna agencija RS za varnost prometa in Zavod RS za varstvo narave

V spomladanskem času se številni vozniki srečujemo s povoženimi žabami na cestah. Razlog je v tem, da razvejano cestno omrežje seka ustaljene selitvene poti, ki jih dvoživke vsako leto opravijo v svojem življenjskem krogu.

Dvoživke, med katerimi se najpogosteje srečamo z žabami, močeradi, pupki, regami, urhi in krastačami, so v življenju vezane na kopenska in na vodna bivališča. Iz kopenskih prezimovališč v gozdovih kjer pod kamenjem, lubjem ali kupi lesa v neaktivnem stanju preživijo zimo, se spomladi odpravijo na mrestišča. To so lahko večje ali manjše stoječe vode, mlake, potoki, jarki, luže. Klicu narave se nekatere vrste odzovejo množično, torej se osebki v velikem številu na pot odpravijo sočasno. Nagonsko sledijo ustaljenim selitvenim potem. V tem času je zanje najpomembnejše, da čim prej pridejo do mrestišč. Razdalje med prezimovališči in mrestišči so lahko pri nekaterih vrstah daljše od dveh kilometrov, kar je za žabo velika razdalja. Njihove poti so polne preprek, najusodnejše med njimi so ceste.

Selitvene poti so običajno ustaljene in zato do pomorov prihaja vsako leto na istih odsekih cest. Pogled na povožene živali na cesti ni prijeten, lahko pa je ogrožena tudi prometna varnost, saj se vozniki pogosto izogibajo dvoživkam, ki prečkajo vozišče. Najboljša prepoznana rešitev za varno pot dvoživk je postavitve trajnih ograj, ki so vgrajene v bankine in jim preprečujejo dostop na ceste. Trajne ograje se navežejo na vgrajene podhode pod površino ceste, ki na določeni medsebojni razdalji omogočajo prehod pod cesto. Primerov postavitve trajnih ograj s podhodi imamo pri nas že nekaj na odsekih državnih cest.

Foto: Robert Gril

Doslej je v Sloveniji samo na državnih cestah prepoznanih skoraj tisoč »črnih točk« za dvoživke. Zato je nemogoče pričakovati, da bi se v kratkem času na vseh točkah državnih in lokalnih cest postavile trajne rešitve. Dokler te niso vgrajene, je za zmanjšanje števila povoženih žab in večjo varnost na cestah možna postavitve začasni ograj ali prilagoditev prometa.

Med prilagoditve prometa štejemo omejitve hitrosti na določenem cestnem odseku ali omejitve uporabe ceste za čas selitve. Varnost prometa se lahko zagotovi s postavitvijo prometne signalizacije. Na nekaterih cestnih odsekih je postavljen prometni znak, ki voznike opozarja na prehode dvoživk (foto).

Za postavitve začasne ograje je potrebno nekaj organizacije, kakšen kramp, lopata, folija in količki, predvsem pa dobra volja ljudi. Za pogumnejše je nato izziv prenašanja osebkov zjutraj in zvečer v vedrih čez cesto. V več krajih po Sloveniji so že organizirane skupine lokalnih prebivalcev, različnih društev, ljubiteljev narave, ki jim ni vseeno, da toliko žab na svatbeni poti konča na cestah.

Koliko osebkov na koncu pride do mlake, je izjemnega pomena za ohranjanje teh na okoljske spremembe izjemno občutljivih živali. Njihova uspešnost se meri v številu osebkov, ki jim v tem, naslednjem in letu zatem uspe zopet priti do mlake in dokončati svatbeni ples z odlaganjem jajc ali ličink. Tudi pot nazaj je enako zahtevna, vendar ni tako množično sočasna kot spomladanska. Odrasli osebki se po končanem razmnoževanju preselijo v poletna bivališča, kjer se prehranjujejo in pripravijo na zimo. Ličinke živijo v vodi do preobrazbe v mladostne osebke, nato se pridružijo odraslim v poletnih bivališčih. Pred zimo se skupaj preselijo v prezimovališča in tam preždi do vnovične prebuditve nagona in začetka svatbene poti.

Razvejanost cestnega omrežja, večja gostota prometa in višje hitrosti so razlogi za spomladanske prizore povoženih žab na cestah. Ko z avtomobili brzimo po naših neskončnih cestah se vprašajmo: »Koliko žab bo letos uspelo prečkati mojo cesto in nadaljevati krog življenja?«. Njihove poti niso neskončne.

Napisala: Tanja Košar in Robert Gril